

MIKAEL
PSELLOS
BYSANTIN
HOVIMIES

ELÄMÄNI
KEISARIVALLAN
KULISSEISSA

SUOMENTANUT
PAAVO HOHTI

Gaudeamus

Alkuteos: *Khronographia* (kirj. 976–1077)

KANSI Pekka Krankka

KANNEN KUVAT

Vasemmalla ylhäällä: Mikael Psellos, yksityiskohta *Khronografian* käsikirjoituksesta (Codex 234) Pantokratorin luostarissa Athos-vuorella (1100–1200-l.)

Oikealla alhaalla: Konstantinos IX Monomakhos ja keisarinna Zoe, yksityiskohtia mosaiikista Hagia Sofiassa Istanbulissa (1000-l.)

KARTAT Hannu Linkola

Copyright © 2024 Suomentaja & Gaudeamus

Gaudeamus Oy

www.gaudeamus.fi

KL 91.1

UDK 931/939

ISBN 978-952-345-282-4

Painopaikka: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ, Tallinna 2024

Sisällys

Johdanto	7
ENSIMMÄINEN KIRJA: BASILEIOS II (976–1025)	21
Skleroksen kapina	24
Bardas Fokaksen kapina	26
<i>Parakoimōmenos</i> Basileioksen epäsuosio	31
Skleroksen toinen kapina	34
Basileioksen olemus	42
TOINEN KIRJA: KONSTANTINOS VIII (1025–1028)	44
KOLMAS KIRJA: ROMANOS III (1028–1034)	52
Mikael esitellään keisarille	66
Keisarin sairaus	71
Keisarin kuolema	72
NELJÄS KIRJA: MIKAEL IV (1034–1041)	75
Mikaelin adoptio ja nimitys <i>caesariksi</i>	89
Alousianoksen pako bulgaarien luo	103
Keisari menee luostariin	107
VIIDES KIRJA: MIKAEL V (1041–1042)	110
Mikaelin julistus	112
KUUDES KIRJA: ZOE JA THEODORA (1042)	142
KONSTANTINOS IX (1042–1055)	150
Konstantinos keisarina	159
Pselloksen opinnot, tutkimukset ja pääsy keisarin luotetuksi	162
Konstantinoksen elämäntavat ja Maria Skleraina	169
Keisarinnat Zoe ja Theodora	176
<i>Sebastē</i> Sklerainan kuolema	179
Georgios Maniakeen kapina	181
Rusien hyökkäys Konstantinopoliin	191
Konstantinoksen taikauskoisuudesta	195

Leon Tornikioksen kapina	197
Konstantinoksen olemus, sairaus ja mielenlaatu	213
Konstantinoksen alatialainen rakastajatar	229
Keisarinna Zoen luonne	233
Ylistyspuheen ja historiankirjoituksen ero	235
Pselloksen vihkiminen munkiksi ja Konstantinoksen viimeiset vaiheet	251
THEODORA (1055–1056)	260
Puolison valinta ja Theodoran kuolema	262
SEITSEMÄS KIRJA: MIKAEL VI (1056–1057)	274
Sotilasjohto tapaa keisari Mikaelin	275
Isaakios Komnenoksen kapina	276
Psellos neuvonantajana	280
Sotajoukko Isaakiosta vastaan	280
Lähetystö neuvottelee Komnenoksen kanssa	283
ISAAKIOS KOMNENOS (1057–1059)	304
Patriarkka Konstantinoksen nimitys	318
Sota petsenegejä vastaan	319
Isaakioksen sairaus	324
Isaakioksen seuraajan valinta	329
Konstantinoksen ja Isaakioksen tapaaminen	332
KONSTANTINOS X (1059–1067)	334
EUDOKIA (1067)	349
ROMANOS IV DIOGENES (1067–1071)	355
MIKAEL VII DOUKAS (1071–1077)	372
Keisari Mikaelin poika Konstantinos	379
Keisari Mikaelin veli Andronikos	380
Keisari Mikaelin veli Konstantinos	381
<i>Caesar</i> Johannes Doukas	381
Keisarin kirje Fokakselle	383
Kirjallisuus	387
Hakemisto	390
Sukutaulut	
Makedonialainen dynastia	395
Doukasten ja Komnenosten dynastiat	396
Kiitokset	397